

De Wartburg, gezien vanuit het noord-oosten.

De Wartburg

door P. DE ZEEUW J.Gzn

WIE enigermate op de hoogte is met de geschiedenis van Luther, zal weten, dat de Wartburg een voorname plaats inneemt in de reformatorische arbeid van deze Hervormer.

Bij de jaarlijkse viering van de Hervormingsdag is het dus zeker op zijn plaats, enige aandacht te besteden aan dit aloude slot, dat vóór de oorlog jaarlijks door 75.000 mensen werd bezocht. Bij iedere Protestant toch bestaat een warme belangstelling voor alles wat betrekking heeft op de Wartburg, het monument bij uitnemendheid van het Protestantisme.

Wie te Eisenach het station verlaat, ziet onmiddellijk het oude kasteel liggen, hoog op een der Thüringse heuvel en verlangt de tocht er heen te maken, om het „Padmos” van „ridder Georg” door eigen aanschouwing te leren kennen.

Zoals bij de meeste oude burchten, hebben zich ook om de Wartburg een reeks van sagen geweven. Sage en historie stemmen hierin overeen, dat de burcht omstreeks 1070 gebouwd is door Lodewijk de Saliër (Springer). De Wartburg vond zijn oor-

sprong in de oorlog, want niet als een vorstelijk lustverblijf werd hij gebouwd, maar als een bolwerk in de strijd der Saksers tegen de Duitse keizer Hendrik IV.

In de dagen van Lodewijk de Springer zal de Wartburg er wel heel anders hebben uitgezien dan thans. Bij de restauratie toch in 1840, schitterend uitgevoerd door de architect Hugo von Ritgen, kwamen verschillende oude fundamenteën, o.a. van een slottoren te voorschijn. Bij deze restauratie heeft Moritz von Schwind met zijn prachtige schilderijen en fresco's de oude burcht tot ongekende luister verheven.

Door drie dingen is de Wartburg beroemd geworden. Allereerst door de zangerkrijg (wij zouden nu spreken over een concours) die omstreeks 1260 plaats vond aan het hof van landgraaf Herman van Thüringen, tussen de zes edele zangers: Heinrich, de deugdzame schrijver. Walter van de Vogelweide, Reinmar van Zweter, Wolfram von Eschenbach, Biterolf en Heinrich van Ofterdingen.

Vervolgens is de Wartburg bekend geworden door de vermaarde gravin van Thüringen, de „heilige”

Luthers aankomst op de Wartburg.

Elizabeth, over wie tal van sagen in omloop zijn en eindelijk door het verblijf van Maarten Luther.

De bovengenoemde ridders hadden op de Wartburg door dichtkunst en literatuur hun volk trachten te verheffen en het is op diezelfde Wartburg, dat Luther zijn bijdrage heeft geleverd tot de ontwikkeling van de taal van zijn volk.

Hij deed dit door zijn beroemde bijbeloverzetting, die nog steeds in Duitsland in gebruik is.

Nadat Luther op de rijksdag te Worms vogelvrij verklaard was, had in de avond van de 4de Mei 1521 de beroemde overval plaats van Luther's reiswagen in de Thüringer bossen. De Hervormer werd daarna door incognito-vrienden naar de Wartburg gebracht. Hij werd daar aan de zorg van de slotvoogd toevertrouwd, onder de naam van „Jonker Georg”. Het heette dat de jonge edelman wegens zijn jolig leventje, dat hij leidde, een poosje uit de circulatie moest worden genomen.

Wie de Wartburg bezoekt, komt tot de ontdekking, dat Luther niet in het eigenlijke kasteel verblijf heeft gehouden, maar in de woning (overigens een heel grote) van de slotvoogd.

Deze heer kreeg tamelijk strenge orders voor zijn gevangene. Deze moest van de buitenwereld afgescheiden blijven. Dit verhinderde echter niet, dat de jonker wel eens buiten de burcht kwam, om deel te nemen aan de jacht.

Intussen gebeurde dit niet vaak, want Luther gedroeg zich bij zulke gelegenheden wel wat links voor een ridder. Hij had deze ontspanning ook trouwens volstrekt niet nodig, om zijn tijd te vullen.

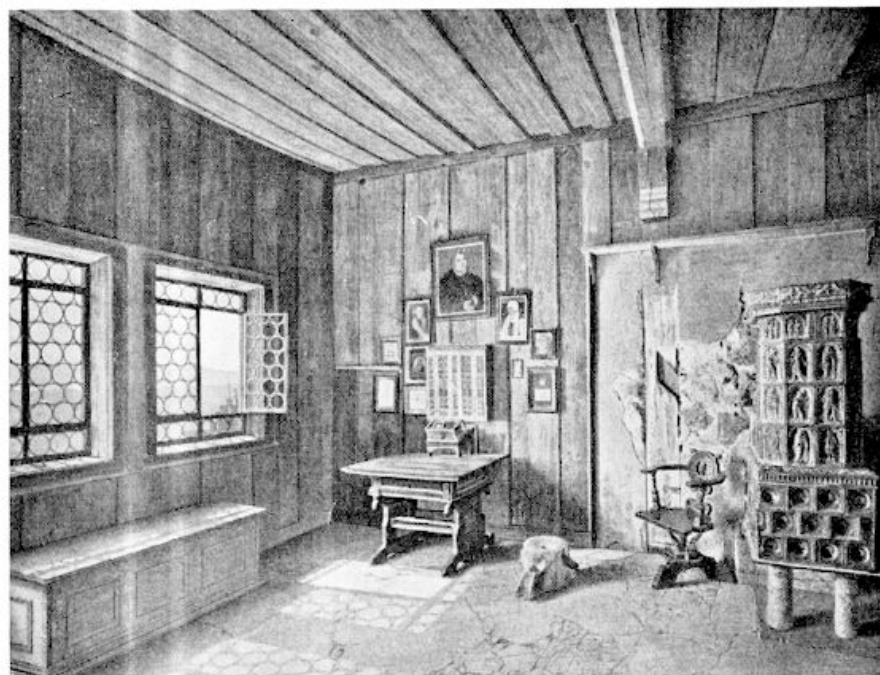
Wie meent, dat de grote reformator op de Wartburg een gemakkelijk leven heeft gehad, vergist zich. Hij heeft

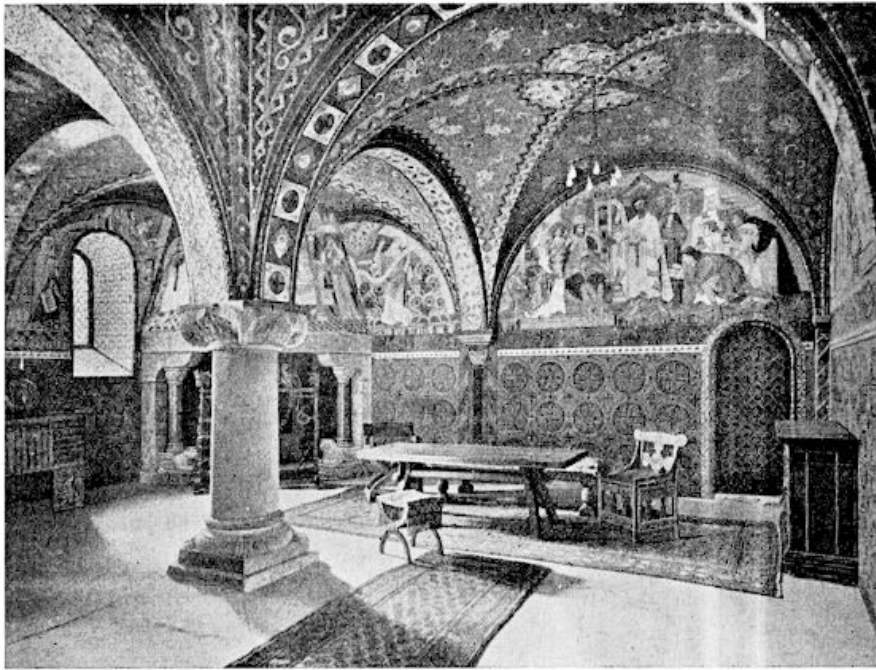
daar van Mei 1521 tot Maart 1522 veel en hard gewerkt.

Nadat hij op 31 October 1517 zijn bekende 95 stellingen aan de Slotkerk te Wittenberg had aangeslagen, had hij op de Rijksdag te Worms met zijn: „Hier sta ik, ik kan niet anders!” A gezegd. Hier op de Wartburg in zijn onvrijwillige gevangenschap zou hij B zeggen door zijn volk de Bijbel te geven in hun eigen taal.

Behalve de vertaling van het Nieuwe Testament, schreef hij hier ook nog zijn uitlegging van het Magnificat en zijn Kirchenpostille en vervolgens nog enkele strijdschriften. Onder en tijdens deze reusachtige literaire en theologische prestatie, werd

Het woonvertrek van Gravin Elizabeth, de heilige in het Wartburger-paleis.

De kamer van Dr Maarten Luther in het ridderhuis van de Wartburg.

heeft Luther toen en later het rijk van dwaling en duisternis bestreden.

Zijn: „Een vaste burcht”, dat in 139 talen werd overgezet, heeft hij waarschijnlijk eerst na zijn verblijf op de Wartburg gemaakt.

In drie maanden had Luther het Nieuwe Testament vertaald. — Het Oude Testament zou hem later 10 jaar kosten.

Toen de onlusten te Wittenberg door beeldstormers en dwepers veroorzaakt, zijn werk in gevaar brachten, verliet hij de Wartburg, zonder zich om de ban van paus

Luther telkens gekweld door buien van zwaar-moedigheid.

Men kent de geschiedenis van de inktpot, die Luther tegen de muur van zijn kamer zou hebben gegooid, toen hij daar de duivel zag zitten. De gids wijst u de grote inktvlek nog, maar het verhaal zelf is een legende. Toch heeft deze legende een diepe zin, want immers met stromen van inkt

en keizer te bekommeren en op 7 Maart 1522 preekte hij weer te Wittenberg. De volgende dag bracht hij zijn manuscript van de bijbelvertaling naar Melchior Lotter te Wittenberg, die het N.T. drukte. Lucas Cranach verlichtte het met houtgravures en op 21 September 1522 verscheen het N.T. in het Duits, als vrucht van Luthers gezegend verblijf op de Wartburg.

Een vaste burcht

Met onze macht is 't niets gedaan:
wij zijn alras verloren.
Maar d'een'ge, die ons bij kan staan,
God heeft Hem ons verkoren.
Vraagt gij zijn naam, zo weet,
dat Hij de Christus heet.
Der legerscharen Heer
is onze tegenweer:
Hem blijft in 't eind de zege.

Naar Maarten Luther (1483-1546)